CBT 3 Şubat 2001 Sayı 724
Sayfa: 15

2001 Avrupa Diller Yılı

En önemli iki Avrupa dilini ulusal eğitimimize yeniden kazandırma yılı olsun

Bilindiği üzere 2001 yılı, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği'nce "Avrupa Diller Yılı" ilan edildi. Bu çerçevede 2001 yılı boyunca tüm Avrupa'da yoğun bir biçimde bilimsel etkinlikler düzenlenecek. "2001 Avrupa Diller Yılı"nın amacı; çok yönlü, çok dilli ve çok kültürlü bir dünyada yaşayan insanların yabancı dil öğrenme isteklerini güçlendirmek ve desteklemek, bireysel ve toplumsal yaşamda bunun önemi konusunda insanları bilinçlendirmek olarak özetleniyor.

Girmek için sözde yırtındığımız, ancak gerçekte somut hiçbir gereğini yerine getirmediğimiz Avrupa Birliği'nde durum böyleyken, bizde durum nasıl? Yabancı dil eğitimi politikamız nereye doğru gidiyor?

Ne yazık ki yabancı dil politikamız Avrupa'nınkinin tersine, çok dillilikten tek dilliliğe doğru hızla ilerliyor. Orta dereceli okullarda İngilizce dışında yabancı dil neredeyse kalmadı. Birkaç yıldır ikinci yabancı dilden sözediliyor. Ancak bırakın ikinci dili, birinci yabancı dil bile verilemiyor. İlk- ve ortaöğretime Almanca ve Fransızca öğretmenleri atanmazken ve eskiden varolanlar başka dersler vermekle görevlendirilirken, okul yetkililerinin yönlendirmesiyle öğrencilerin tümü İngilizceye yazılıyor ve bu nedenle sayısız okulda İngilizce boş geçiyor; boş geçmese de, İngilizce ile ilgisi olmayan kişiler bu dersleri okutuyor. Acaba var görünen, ama gerçekte boş geçtiği için yok olan İngilizce mi eğitim açısından daha doğru ve yararlı gibi yanıtlar verilmektedir. Yani isteseniz de Almanca/Fransızca okuyamazsınız artık. İkinci yabancı dil uygulaması için de aynı şeyleri söylemek olanaklı. Müdürler, istek olmadığı gerekçesiyle seçmeli Almanca / Fransızca dersini açmıyor. Oysa bu dersleri seçme olanağının olduğu belirtilirse ve öğretmen bulundurulursa, mutlaka bu dersleri de seçen olacaktır. Türkiye genelinde Almancayı/Fransızcayı hiçkimsenin seçmek istemediği savı inandırıcı değildir.

Ortaöğretimde Almancanın / Fransızcanın kökünün kurutulması, eğitim ve fen-edebiyat fakültelerindeki Alman/Fransız dili eğitimi ve Alman/Fransız dili ve edebiyatı anabilim dallarının da kökünün kurumasına yol açmaktadır. Bu yüzden iki yıldır çok sayıda kontenjan açık kalmıştır. Yabancı dil puanı ile öğrenci alan DTCF'nin bile bazı programları kontenjanlarını dolduramamıştır. Ortaöğretimden Almancanın/Fransızcanın fiile kaldırılması ve üniversitede bu alanları okuyanların öğretmen bile olamaması (Sanki binlerce mühendis, iktisatçı, hukukçu vb. boş gezmiyormuş gibi!) biçimindeki dedikodular, bu alanları tercih etmeyi düşünen kimi Anadolu Lisesi mezunlarını bu düşüncelerinden caydırmaktadır. Oysa örneğin Almancayla ilgili bir programı bitiren bir kişinin turizm alanında çalışma şansı diğerlerine göre daha yüksektir. Ya da bir Almanca / Fransızca mezunu, işletme / iktisat mezunu gibi banka sınavlarına vb. katılıp başarılı olabilir. Bu yolu seçip başarılı olan mezunumuz çoktur.

olur,yoksa dolu geçecek Almanca/Fransızca dersi mi?

Kâğıt üzerindeki uygulamalara bakarsanız, Almancayı ve Fransızcayı öğrenciler birinci yabancı dil olarak seçmiyor. Bu yargı kısmen doğru olabilir. Çünkü en az 30 yıldır eğitimimizi her yönüyle Amerikan modeline benzetme çabaları var; bu çabalar doksanlı yıllarda çanak çömlek pazarlamacısı yazılı / sözlü basının aşılamasıyla doruğa ulaşmıştır. Eğitimimiz gerçekten de benzetildi. (Bu "benzetme"nin uzantısı olarak, aydın ve Atatürkçü geçinen bazı bilimciler bile Türkçe ile bilim yapılamayacağını, bu yüzden yabancı dilde (İngilizce!!!) eğitim ve bilim yapılmasını savunur oldu).

Oysa velilerin ya da öğrencilerin pek azı yabancı dil konusunda görüş bildirecek bilgi ve bilinç düzeyine sahiptir. Öyleyse eskiden olduğu gibi bugün de veliler ve öğrenciler İngilizceyi seçmeleri konusunda yönlendirilmelidir. Örneğin 1972 yılında ilköğretmen okuluna kaydolduğumda müdür yardımcısı beni İngilizce okumaya zorlamak istemiş, ancak ben Almanca okuma konusunda diretmiştim. Şimdi durum daha da kötü.

Çocuğunun Almanca/Fransızca okumasını isteyen bir veliye, "Başvuru yok, öğretmenimiz yok"

Özetle, İngilizce virüsünün toplumun her kesimine bilinçli olarak bulaştırıldığını ve MEB'in izlediği yabancı dil politikasının çağın anlayışına uymadığını, Avrupa ruhuna aykırı olarak tekdilliliğe doğru alınan yolun çelişkilerle dolu olduğunu belirtmek istiyorum. Yetkililerden, "2001 Avrupa Diller Yılı"nın anlam ve önemini kavramalarını ve ortadereceli okul yönetimlerinin, İstek yok/Almanca öğretmeni yok, biçimindeki edilgen direnişlerini gerçekçi ve çağdaş bir dil politikası anlayışıyla kırmalarını diliyorum.

Prof. Dr. Tahir Balcı
Ç.Ü. Eğitim Fak. Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Başkanı. Adana

